

MUSEUM
MAYER
VAN DEN
BERGH

Projectsubsidie 'Inhaalbeweging digitale collectieregistratie'

**Het historisch archief van het Museum Mayer van den Bergh:
Reconstructie van de (inter)nationale netwerken van een Antwerpse
verzamelaarsfamilie
(2021-2022)**

FARO collegagroep digitale collectieregistratie

16 maart 2023

Museum Mayer van den Bergh

- Geschiedenis als privéverzameling
- Kunstcollectie: 50 (+5) werken op Vlaamse topstukkenlijst
- Toekomstvisie MMB 2.0

Het archiefproject in een notendop

- Ca. 2 550 archiefstukken over de collectievorming, museumstichting en –beheer, persoonlijke levens
 - Informatie over collectie (herkomst, vorige eigenaars, prijzen...)
 - Informatie over netwerken verzamelaars, kunsthandelaars...
- Maar: tot in 2021...
 - slechts gedeeltelijk geïnventariseerd, niet overkoepelend ontsloten
 - deels in slechte staat van bewaring (bv. geen zuurvrij verpakkingsmateriaal)
 - informatie niet opgenomen in Adlib

<u>Breslauer</u>	<u>Barcelona</u>
Henry Myle 23 West Street	Alta de Riquier ^{Expos. Special}
<u>Bellagio</u>	^{de l'Expos. Special}
Mont Caltè	Desfont ^{pietra del Pisto}
Hubert	March ^{Paço del Pisto}
<u>Rome</u>	Miquel ^{Tranyo} ^{Expos. 5 Caltè}
Dr. Schibler & Gohrstaun	André ^{Mascul} ^{de l'Expos. Special}
<u>Brescia</u>	Luis ^{River} ^{de l'Expos. Special}
Maffei ^{corso Magenta 65}	
Robina ^{Venezia}	
Staloni ^{Dietro Palazzo}	
Angelo ^{Mignani}	
<u>Berlin</u>	
Richard ^{Wade}	
M. von ^{Behde}	
Rander	
W. von ^{Wittke}	
G. Herz ^{Wittke}	
<u>Bremer</u>	
Madeth ^{Mahr}	
Riggi ^{31 Carl}	
<u>Copenhagen</u>	
Mat. J. ^{Vorlier}	
Ramussen	
Petersen	
Nathanson ^{9th}	

C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N

No	1895		
Oct 19	Ray'a Schwarz retour a Neuchâtel		229 25
	" " Couron a Epauken Road		15
	A. Balsart archiviste a Gand		
	par recuverts		160
Nov 9	de Brno - Ligno pour avoir		
	arrivés en l'absence de P. Weyssel		
	des frais		50
" 15	plaque nécessaire en cendre		
428	de l'air		
	de l'air		90
	de l'air		100
" 23	Petit tableau de Q. Weyssel		
	à l'usage		
	à l'usage		111
" 29	Compte de Charles Calogne		
	de l'air		557
	de l'air		73087
Dec 12	A. Weyssel Ligne pour en cadre		
	nécessaire et emballage		105
	A. Balsart archiviste a Gand		
	par recuverts, des frais		196
" 24	Rem à Compte de Charles pour		
	de l'air		

für Sie gekauft werden.
 Zu meiner Freude gingen sie
 bei weitem nicht so hoch,
 wie Herr Fritsch erwartet
 hatte. Der „Bles“ ging auf
 218 Mk., der „Breughel“
 auf 390 Mk. Diese auffallend
 kleinen Preise erklären sich
 dadurch, daß wenige Käufer
 von Bedeutung bei der
 miserablen Durchschnittsquali-
 tät der Vorsteigerung an-
 wesend waren. Der „Bles“
 haben mit mir Schabler
 und Erenmann von Kassel
 beschäftigt und ihn als authentisch
 und gut anerkannt. Der
 „Breughel“, der gut erhalten
 zu sein scheint, hatte ich

Verhalten. Erwarten Sie für wichtig,
 weil die unerkennbare Kompo-
 sition mir sonst nie vorge-
 kommen ist. Ich sehe keinen
 Grund, das Bild nicht für
 einen eigentümliche Arbeit eines
 der beiden Pieter Breughel
 zu halten. Die mir unverständ-
 liche Erfindung ist sehr originell.
 Aufpassen sind Sie ja
 Spezialist für Breughel.
 Schreiben Sie mir, bitte,
 möglichst bald nach Empfang
 der beiden Bilder, ob Sie
 mit dem Ankauf zufrieden
 sind. Ich würde mich sehr
 ärgern, wenn mein Rat
 und Ihr Urteil auseinander
 gingen. Das Finanzielle
 ordnen Sie, bitte, direkt mit

Het archiefproject in een notendop

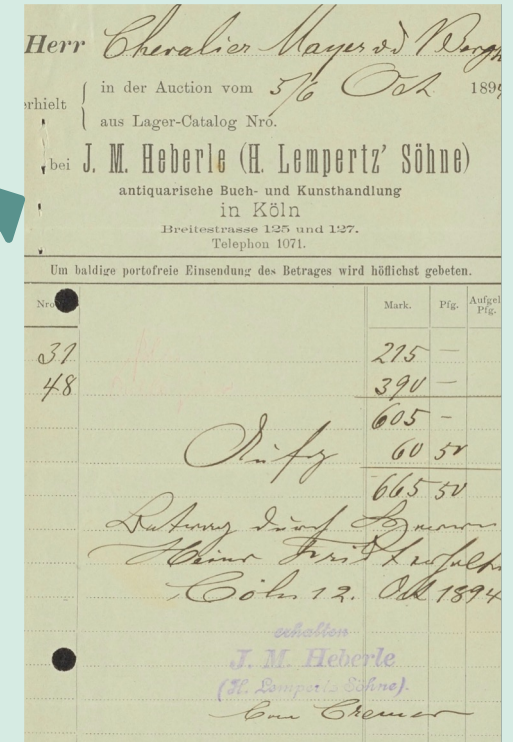
Introductie Zoeken Resultaten Details Selectie Zoekhistorie

Voeg toe aan selectie ☆

Objectnummer MMB.0045
Titel Dulle Griet
Vervaardiger Pieter (I) Bruegel (schilder)
Beschrijving Met Dulle Griet werd een boze, toornige vrouw bedoeld.
Vervaardiging plaats Antwerpen [plaats]
Datum 1563
Objectnaam schilderij
Materiaal olieverf, eikenhout, hout [plantaardig materiaal]

extern: Collectie Online
intern: Adlib Museum

Adlib Museum 4.0 [Objecten in eigen beheer - Objecten]

Titel: **Werdtemponstelling voor beloning, zeevaart en oud-Vlaamse kunst - Antwerpen 1930 - s. 60** Relatie
Auteur: **Jaar van uitgave** 1930 Pagina-aanduiding: **beurnij**
Bijzonderheden: **États et fêtes au temps des Bruegel** Relatie: **object**
Documentatie archief: **Titel**

DAMS

Fase 1: 2021

Januari - augustus 2021

- **Registratie op stukniveau** conform ISAD(G)- en ISAAR(CPF)-standaarden
- ! maar: overstap van Brocade Archief naar nieuw archiefsysteem ArchivesSpace/Arches
- registreren in Excel:
 - datamodellen 'brief', 'document' & 'tekening' uit Brocade
 - authority records

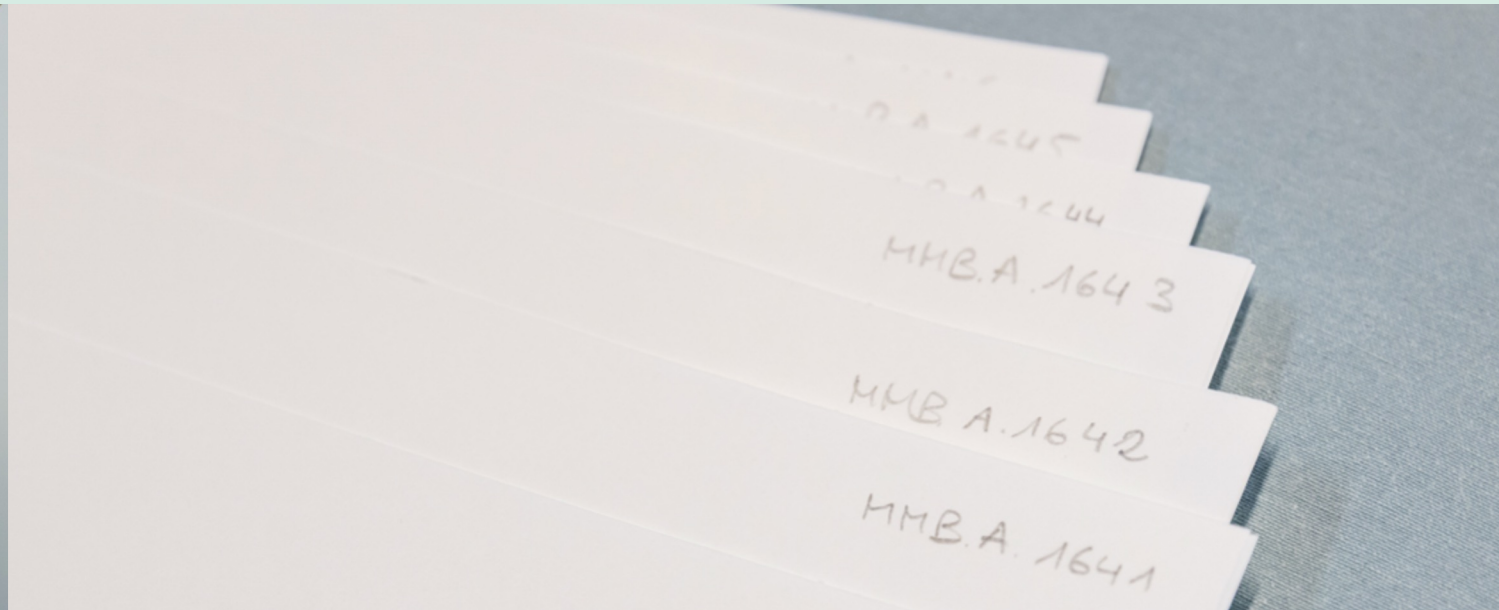
de bespreking van een medaille van Antoine de Taxis	1894-10-04	MMB.A.I.A.1	Doos A.IV	MMB.A.0501	brief	inkt		Frans	handgeschreven	MMB.0904	llectieregistratie03_04_Archief_en_documentatieHistorisch_archiefTranscripties\MMB_A_0501.pdf	au.:16839	Serrure, Constant Antoon	briefschrijver	au.:12085	Mayer van den Bergh, Fritz
de aankoop en de afrekening van twee schilderijen, één door Bles [Landschap met Christus en de Emmausgangers] en één door Bruegel [Pieter Bruegel I, Dulle Griet]	1894-10-05	MMB.A.I.A.1	Doos A.IV	MMB.A.0502	brief	inkt		Duits	handgeschreven	MMB.0031, MMB.0045	file:#antwerpen.local\Doc\CS2_06_MnE_Collectiebeheer2_06_04_MMB\03_Collectieregistratie03_04_Archief_en_documentatieHistorisch_archiefTranscripties\MMB_A_0502.pdf		Fridt, Heinrich	briefschrijver	au.:12085	Mayer van den Bergh, Fritz
het verslag van de veiling en bespreking van de voor Fritz aangekochte schilderijen, een Bles [Landschap met Christus en de Emmausgangers] en een Bruegel [Pieter Bruegel I, Dulle Griet]	1894-10-05	MMB.A.I.A.1	Doos A.IV	MMB.A.0503	brief	inkt		Duits	handge		file:#antwerpen.local\Doc\CS2_06_MnE_Collectiebeheer2_06_04_MMB\03_Collectieregistratie03_04_Archief_en	au.:7000	Friedländer, Max J.	briefschrijver	au.:12085	Mayer van den Bergh, Fritz
het aanbod van een schilderij door Van																

Fase 1: 2021

Januari - augustus 2021

- Alle stukken individueel **herverpakken** in zuurvrij materiaal

Fase 1: 2021

September-december

- **Digitalisering** door IGUANA
volgens Metamorfoze Light richtlijnen
- **Kwaliteitscontrole** scans
DPF manager, DeltaE tool, visuele controle
- 93 archiefstukken uit **partnerinstellingen**: contracten & scans
Universiteitsbibliotheek Gent
KMSKA
Rijksarchief Beveren
KMKG Brussel

Staatliche Museen

Zentralbibl

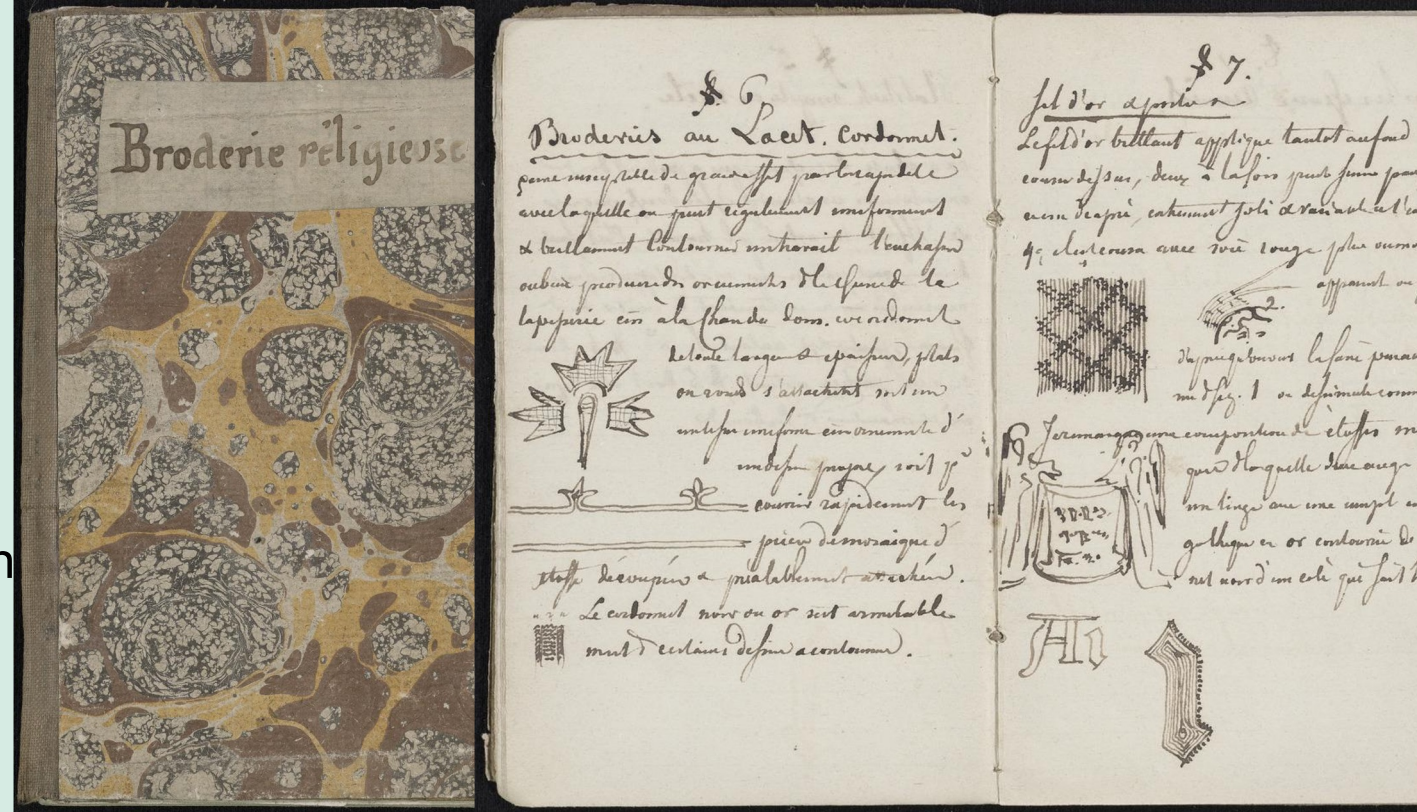
KDC Nijme

Fase 2: 2022

Bijkomende digitalisering

- Februari - juni: 60 extra archiefstukken (ca. 1 300 scans)

Koppeling met Adlib

MMB.A.2497

- Januari - augustus: bijkomend onderzoek naar archief & resultaten invoeren in **Adlib**
 - tab 'Objectgeschiedenis | Eigendom' vorige eigenaars? aankoopprijs? veiling?
 - tab 'Documentatie | Archief' links met archiefstukken?

Verdiepende ontsluiting

- Juni - oktober: (manuele) uploads archiefstukken in **DAMS**

Probleem 1: ontsluiting in archiefsystemen

ArchivesSpace-Arches

- Vertraging in oplevering software
- November-december 2022: archiefregistratie in Excel **importeren in ArchivesSpace-Arches**
 - opvolger Brocade Archief
 - 2 opensourcesystemen (i.s.m. Letterenhuis, Ruben de Maesseneer, Diederik Meertens) gekoppeld via DLOD

- Geïmporteerd

Definitieve PUI & koppeling met DAMS volgen gauw

Archief Museum Mayer van den Bergh	Archief
▼ Archieven van Fritz en Henriëtte Mayer van den Bergh, 1850-1929	Reeksen
▼ Collectievorming, 1865-1911	Deelreeks
Stukken betreffende de collectievorming, 1879-1901	Deelreeks
Briefwisseling en financiële dossiers, 1865-1911	Deelreeks
▼ Lijsten en inventarissen, 1892-1898	Deelreeks
Werken uit de collectie Verhaegen (borduurwerk), aangekocht in Gent 1892, 1892	Bestanddeel
Werken uit de collectie Micheli, aangekocht in Parijs 1898, 1898	Bestanddeel
▼ Notities en notitieboeken	Deelreeks
Adresboek van Fritz Mayer van den Bergh	Bestanddeel
Aankoopboek van Fritz Mayer van den Bergh	Bestanddeel
Losse notities	Bestanddeel
▼ Museumstichting en -beheer, 1903-1920	Deelreeks
Plannen, uitnodigingen, notities en documentatie	Deelreeks
Briefwisseling en financiële dossiers, 1902-1920	Deelreeks

Probleem 2: cyberaanval

Server Error

500 - Internal server error.

There is a problem with the resource you are looking for, and it cannot be displayed.

Probleem 2: cyberaanval

Server Error

500 - Internal server error.

There is a problem with the resource you are looking for, and it cannot be displayed.

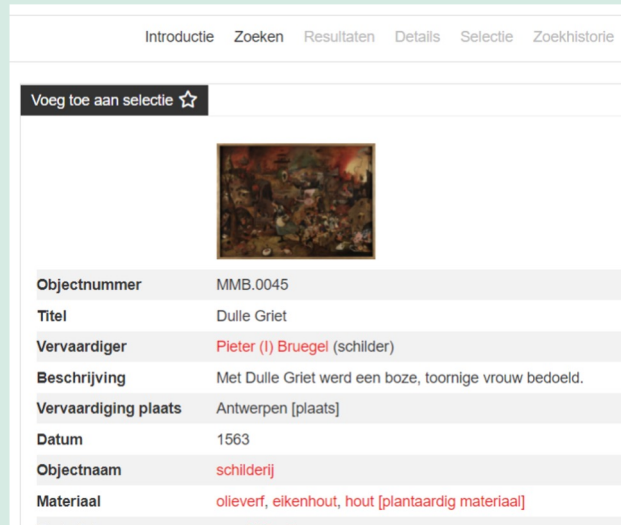
Adlib slechts beperkt bruikbaar

→ nog geen koppeling mogelijk tussen Adlib & archiefbeschrijvingen in Arches

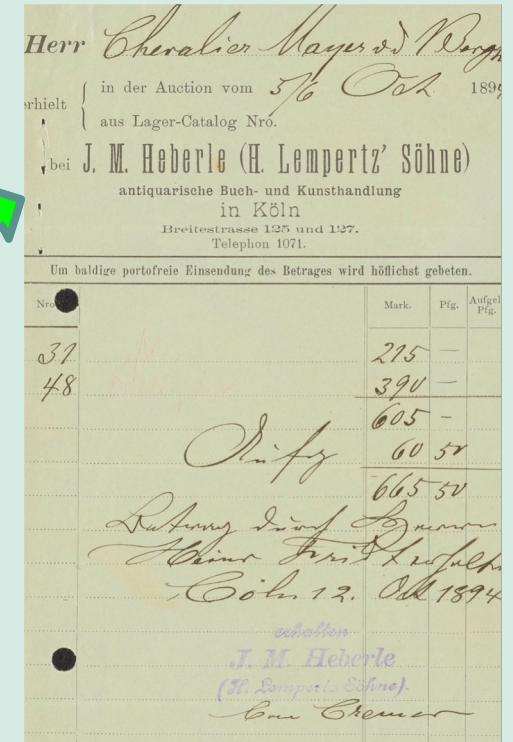
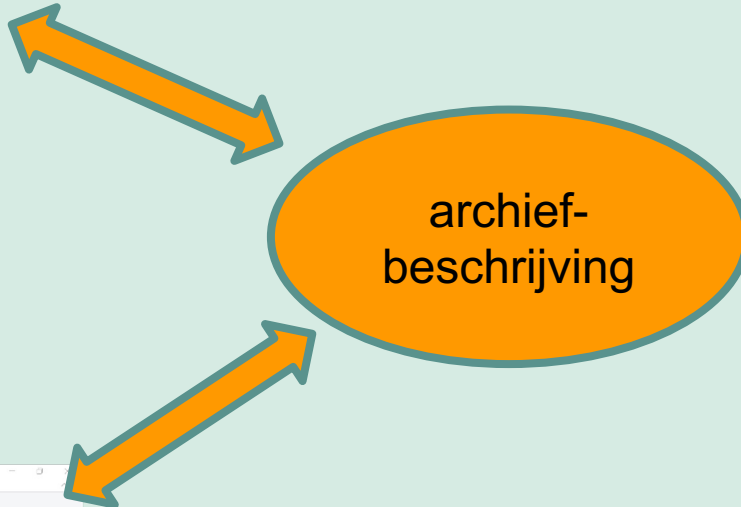
maar: kan later automatisch

→ metadata over verwerving collectie nog niet ontsloten in Collectie Online

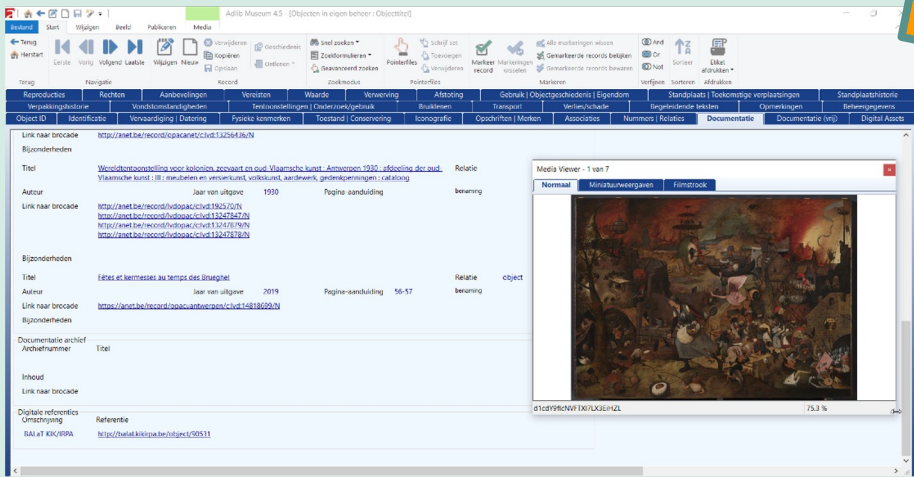
Het archiefproject in een notendop

extern: Collectie Online
intern: Adlib

DAMS

Valorisatie: webdossier ‘Verhalen uit het archief’

- 9 [onderzoeksartikels](#) (NL-EN) over verzamelpraktijk Fritz en beginjaren museum
- met behulp van stagiaires

De zoektocht naar Bruegel

In de loop van zijn leven verzamelde Fritz Mayer van den Bergh maar liefst zeven schilderijen en dertig gravures van de Bruegel-familie. Hoe kwam hij deze werken op het spoor? Wat wilde hij wel en wat niet in zijn collectie hebben?

Post uit heel Europa

Hoewel Fritz Mayer van den Bergh zich vooral interesseerde voor Vlaamse en Nederlandse kunst, hadden hij en zijn moeder Henriëtte contact met kunstexperts over heel West-Europa. Hun brieven zijn daardoor ook in musea en archieven buiten Vlaanderen beland.

De verzamelaar en zijn experts

Kunst verzamelen doe je nooit alleen: Fritz Mayer van den Bergh had een groot netwerk van handelaars, verzamelaars en kunsthistorici die hem hielpen om zijn collectie samen te stellen en om meer te weten te komen over kunstwerken.

De visie van Henriëtte

Hoe werd er bij de oprichting van het museum naar Henriëtte gekeken als vrouwelijke museumstichter? Wat heeft zij betekend voor Museum Mayer van den Bergh?

Figuren uit het verleden

Fritz Mayer van den Bergh had zelf een bijzondere belangstelling voor portretten: hij verzamelde er meer dan vijftig. Het archief geeft ons een idee waar zijn interesse in de portretkunst vandaan kwam.

Een exclusief museumbezoek

Een museumbezoek verliep vroeger heel anders dan nu: bezoekers kwamen het museum in via Henriëttes eigen woning en kregen daar een privéronleiding. Brieven en foto's uit de archieven geven een beeld van het museumbezoek toen Henriëtte nog leefde.

Valorisatie: webtentoonstelling op 'Collectie Antwerpen'

In november 1898 sloeg kunstverzamelaar Fritz Mayer van den Bergh de slag van zijn leven. In één klap verwierf hij maar liefst 451 objecten uit de nalatenschap van de Parijse collectionneur Carlo Micheli. Micheli was beeldhouwer en 'mouleur' (in een eigen atelier maakte hij gipsen afgietsels van sculpturen), maar de grootste stempel op de kunstgeschiedenis drukte hij in zijn vrije tijd, door een indrukwekkende verzameling middeleeuwse beeldhouwkunst uit te bouwen. Na zijn dood verkocht zijn dochter Marie de collectie, maar op één voorwaarde: alle objecten moesten als één geheel worden overgedragen aan éénzelfde koper. Welke obstakels moest Fritz daarvoor trotseren, en hoe bitter was de concurrentie? Een korte tijdreis door het verhaal van de Micheli-collectie aan de hand van enkele brieven, andere archiefstukken en 4 topstukken uit onze collectie die we te danken hebben aan dit avontuur.

Voyage à Paris.	26.65
travaux pour rendre les livres au jour	2.00
arrangement des livres	5.56
autres - divers pour transport des livres - à forfait	4.50
	2.00
	3.00
travaux des livres envoyés à M. Micheli	1.80
pages - à forfait	1.00
travaux des livres envoyés à M. Micheli	2.00
travaux des livres envoyés à M. Micheli	40.10
travaux des livres envoyés à M. Micheli	6.00
travaux des livres envoyés à M. Micheli	2.00
travaux des livres envoyés à M. Micheli	3.50
Voyage à Bruxelles	26.75
arrangement des livres	7.80
emballage des livres	500.00
Paris Hôtel et repas	139.00
France	2.60
	768.20
	153.85
	922.05
Reçu	300.00
	622.05

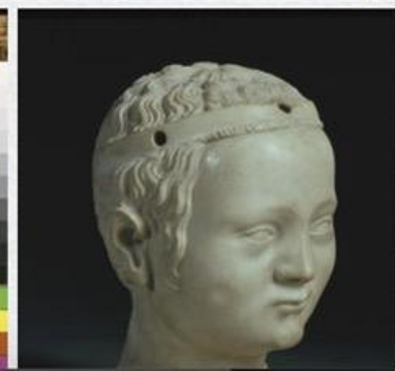
Handwritten letter or document with a circular seal on the left side. The text is in French and appears to be a formal communication or agreement.

Document titled 'Lien. Blot' with a date of 'Le 11 Mars 1898'. It includes the name 'Lien Blot & Badersback' and contains handwritten text, possibly a contract or a letter of intent.

Document titled 'Fritz Mayer van den Bergh' and 'Antwerpen'. It features a stamp and handwritten text, including the name 'Fritz Mayer van den Bergh' and 'Antwerpen'. The document appears to be a receipt or a formal acknowledgment.

Two pages of handwritten text, likely a catalog or inventory list, with columns of text and some numbers. The text is in French and appears to be a detailed record of items.

Two pages of handwritten text, likely a catalog or inventory list, with columns of text and some numbers. The text is in French and appears to be a detailed record of items.

Valorisatie: academisch werk

Congresbijdrage:

“Past, present and future of public-private partnerships. The case of Belgium” door Ulrike Müller, jaarlijks congres van ICOM-COMCOL 2021: *Reframing collecting. How collecting can inspire the future*, September 2021.

Artikels:

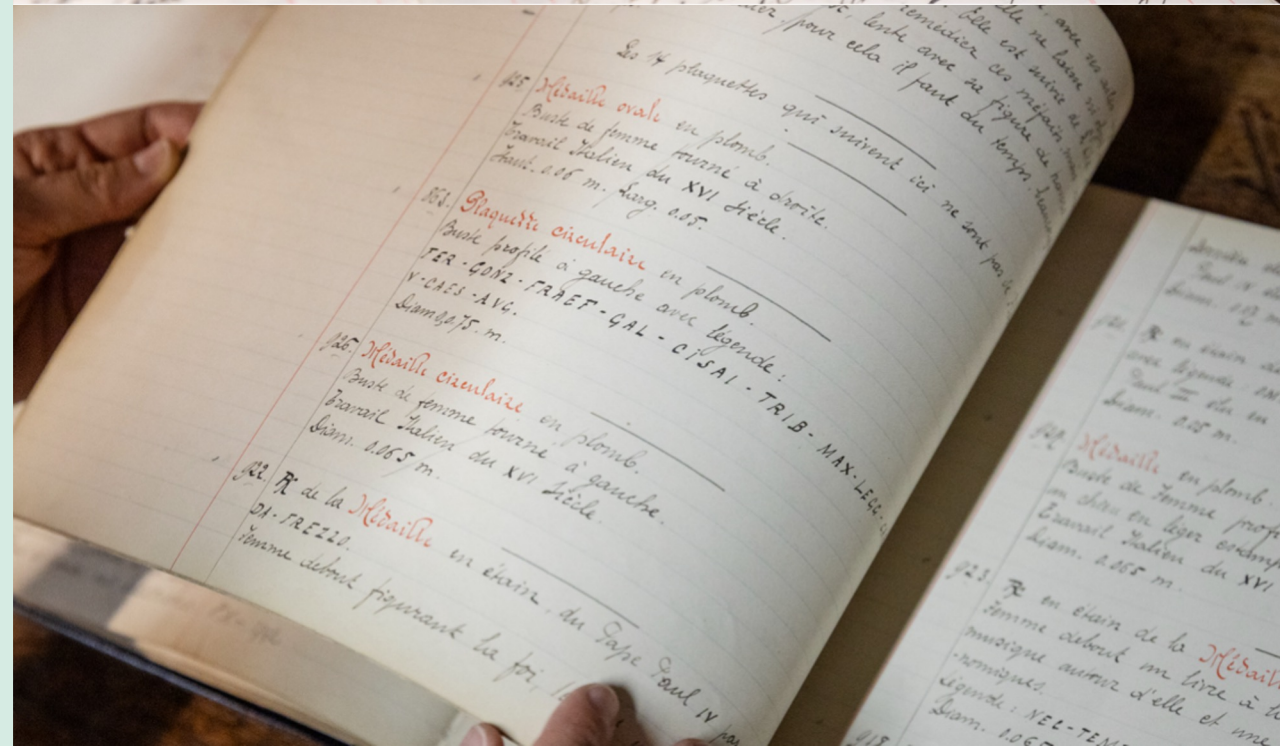
“Archives and access. Digital strategies to re-evaluate collection museums and their diverse histories” door Ulrike Müller, in: Susan Bracken, Andrea M. Gáldy en Adriana Turpin (red.), *A matter of access*, Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2022.

“Historical Challenges and Future Perspectives for Collection Museums: The Case of the Museum Mayer van den Bergh, Antwerp” door Ulrike Müller, in: Margaret Iacono en Esmée Quodbach (red.), *The Evolving House Museum: Art Collectors and Their Residences, Then and Now*, Leiden: Brill, 2023.

“The reception of early Spanish sculpture around 1900. A case study of collectors’ archives as a tool for art market research”, door Ulrike Müller, in: *Getty Research Journal*, no. 18 (August 2023)

Moeilijkheden

- Integratie transcripties
 - Veel manueel werk
 - Wordt vervolgd: datahub
- Meertalige ontsluiting - internationale vindbaarheid

Onze tips

- Registratie & data opschonen: kost tijd & teamwork
- Planning flexibel houden, met marge
- Stagiairs inzetten bij onderzoek
- Begeleiding door meemoo
- Collega's inwijden in het project
- Langetermijnvisie

Contact

Jacoba Waumans

jacoba.waumans@hotmail.com

Ulrike Müller

ulrike.muller@uantwerpen.be

Annelies Valgaeren

annelies.valgaeren@antwerpen.be

